

Η κόρη του αείμνηστου καθηγητή Δημήτρη Λαζαρίδη (1917-1985), που αφιερώθηκε στις ανασκαφές της Αμφίπολης, περπάτησε σπιθαμή σπιθαμή τον χώρο και έκανε το 1964 την πρώτη τομή στον τύμβο Καστά αποκαλύπτοντας 41 μέτρα της ταφικής περιβόλου, γράφει ένα θερμό και οργισμένο άρθρο. Ενοχλείται από την εθνικιστική παράκρουση, τον όψιμο ζήλο και την αμετροέπεια της ηγεσίας του ΥΠΠΟ, που θα 'πρεπε να είναι πιο συγκρατημένη. Εύχεται, φυσικά, ο τάφος να μην είναι συλημένος και να προκύψει κάτι σημαντικό για την αρχαιολογική έρευνα

Της **Αναστασίας Λαζαρίδου***

Κανείς δεν γνώριζε την Αμφίπολη, μέχρι, μεσούντος του Αυγούστου, ο πρωθυπουργός μας εμφανίστηκε, αυτή τη φορά σε ρόλο Ιντιάνα Τζόουνς. Πρόκειται για ένα χωριό, το οποίο δύσκολα βρίσκεις, καθώς η ταμπέλα στην Εγνατία γράφει προς Πρώτη Σερρών, πατρίδα του εθνάρχη, άρα σημαντικότερη.

Ο πατέρας μου Δημήτρης Λαζαρίδης, κλασικός αρχαιολόγος, εγκαταστάθηκε, μετά τον πόλεμο και τις σπουδές του στη Σαλονίκη, στην Καβάλα. Το πεδίο έρευνάς του ήταν εξαιρετικά ευρύ και περιελάμβανε όλη την Ανατολική Μακεδονία και τη Δυτική Θράκη. Σαν παιδί τον ακολουθούσα στις ανασκαφές της Θάσου και της Σαμοθράκης, κάνοντας επικίνδυνα ταξίδια στη θάλασσα, τα πρώτα χρόνια με γρι-γρι.

Εστησε το νέο Μουσείο Καβάλας, Θάσου, Αμφίπολης. Έκανε ανασκαφές στα Αβδηρα και τη Μαρώνεια, όπου στο μουσείο υπάρχει αίθουσα «Δημήτρη Λαζαρίδη». Αναστήλωσε τα αρχαία Θέατρα Θάσου και Φιλίππων κ.λπ.

Η χούντα τον απομάκρυνε για 7 χρόνια. Όταν επέστρεψε αφιερώθηκε στις ανασκαφές της Αμφίπολης, σημαντικής αποικίας των Αθηναίων, λόγω του χρυσοφόρου Παγγαίου. Αυτό που θέλω να πω είναι ότι στις ανασκαφές του χρησιμοποιούσε σαν πολύτιμο οδηγό τον ιστορικό Θουκυδίδη, εξόριστο τότε στη σκαπτή ύλη Παγγαίου.

Το ενδιαφέρον του για την Αμφίπολη είχε αρχίσει απ' το 50. Εσκαψε τούμπες με μακεδονικούς τάφους και σημαντικά ευρήματα. Οι πολιτικοί τότε δεν ενδιαφέρονταν για τις ανασκαφές. Με μία εξαίρεση. Το '54 η Φρειδερίκη κι ο Παύλος Γλίξμπουργκ επισκέφθηκαν το Μουσείο Θάσου. Ο πατέρας μου είχε βρει ένα αγαλματάκι με ένα δελφινάκι, την Αφροδίτη στην πλάτη του και τον Ερωτα να παίζει στην ουρά του. Η Φρειδερίκη το 'θελε για την προσωπική της συλλογή. Ο πατέρας μου, επιστρατεύοντας τη

διπλωματικότητά του, της είπε ένα έμμεσο μεν, πλην σαφέστατο «όχι». Το «όχι» αυτό και καταγράφηκε και πληρώθηκε το ακριβό του τίμημα.

Ως φοιτήτρια Αρχιτεκτονικής απ' το '70-'75, τον βοήθησα με αποτυπώσεις στο τείχος της πόλης, μήκους 7 χλμ., της αρχαίας πασσαλόπηχτης γέφυρας στον Στρυμώνα, απ' όπου και το όνομα Αμφι-πολη, ελληνιστικά σπίτια, τον κατασκευασμένο τύμβο Καστά, όπου η πρώτη του ανασκαφική τομή ήταν πάνω στον εν λόγω τάφο, αλλά δεν είχε λεφτά να συνεχίσει. Βρήκε ωστόσο ένα νεκροταφείο της γεωμετρικής εποχής.

Ανάμεσα στις πολλές βοηθούς του που πέρασαν, ήταν και η μαθήτριά του Καίτη Περιστέρη. Ο πατέρας μου ήταν γενναιόδωρος άνθρωπος και γενικά μοίραζε τομείς στις βοηθούς του, υπό την αδιάκοπη γκρίνια της μάνας μου, στην οποία απαντούσε στερεότυπα ότι δεν του φτάνουν 10 ζωές για να δημοσιεύσει τα ευρήματά του. Ίσως διαισθανόταν πως θα πεθάνει νέος. Ίσως, εκ των υστέρων η μάνα μου να 'χε δίκιο. Τμήμα του βόρειου τείχους στην αρχαία Αμφίπολη, από την έκδοση του ΥΠΠΟ, 1993

Τμήμα του βόρειου τείχους στην αρχαία Αμφίπολη, από την έκδοση του ΥΠΠΟ, 1993

Φέτος το καλοκαίρι, εκτός των άλλων, ζήσαμε την εθνικιστική παράκρουση της Αμφίπολης. Με φρίκη έβλεπα τον πρωθυπουργό, τους κ.κ. Τασούλα και Μενδώνη και τα ΜΜΕ να επιβλέπουν την ανασκαφή. Γιατί τόσοσ όψιμος ζήλος; Κι από πού κι ως πού, κι αυτό αποτελεί ύβριν, της οποίας επέρχεται τιμωρία, το επιστημονικό έργο συντελείται σε καθεστώς άγρυπνης παρακολούθησης από άσχετους προς το επάγγελμα; Ο καταβασανισμένος λαός μας χρειάζεται μια μεγαλειώδη αφήγηση, μιας μεγαλειώδους ιστορίας, που εξικνείται ως τον Σαγγάριο, όπου πνίγηκε μεθυσμένος ο Μεγαλέξανδρος, την Αίγυπτο, τη Σαμαρκάνδη, τη Βακτριανή κ.λπ.;

Εύχομαι ο τάφος να μην είναι συλημένος και να προκύψει κάτι στην αρχαιολογική έρευνα. Εδώ θέλω να θυμίσω έναν άλλο μεγάλο αρχαιολόγο, τον Γιώργο Χουρμουζιάδη, προϊστορικό αρχαιολόγο, ο οποίος δημιούργησε μια σχολή αρχαιολόγων για τους οποίους ένα λιοκούκουτσο του 7000 π.Χ. είναι εξίσου σημαντικό από αρχαιολογική σκοπιά μ' ένα χρυσό στεφάνι.

Οι λόγοι που με τσίγκλισαν να γράψω τα παραπάνω είναι:

- Φόρος τιμής στη μνήμη του πατέρα μου.
- Οργή και αγανάκτηση για το υπερθέαμα και την αμετροέπεια ανθρώπων, που λόγω βεληνεκούς όφειλαν να 'ναι πιο συγκρατημένοι.
- Θυμός, γιατί πολιτικοί που απαξιώνουν τον πολιτισμό και ξεπουλούν αρχαιολογικές περιοχές (Ναός Ζωσιμαίου Απόλλωνα στον Αστέρα Βουλιαγμένης, Αμνισός, Ισός, κ.λπ.), που απολύουν έμπειρους μαρμαροτεχνίτες, σχεδιαστές, συντηρητές, εργάτες ανασκαφών κ.λπ. και αγνοούν τη λεπτή και προσεκτική ανασκαφική διαδικασία, που γίνεται με πεινιχρά οικονομικά και αγάπη για τη δουλειά, λησμονιούνται.

* **Αρχιτέκτων**
Πηγή: efsyn.gr